

thi ellers veed jeg, sandt for Herren, ikke, hvad Landstinget skulle være for, naar det blot skulde sanctionere, hvad Folkethinget har vedtaget. Men jeg har ikke sagt, at man skal foragte en Opinion, men at man skal ikke selv vilte og af lyriske Grunde følge den; man skal ikke gjøre sig til et Redskab, til en Tuba for Opinionen. Jeg har forsøgt at veie og sondre denne Opinions Vægt, og jeg er ikke kommet til andet Resultat, end at den har sin Rod i en Tingenes Tilstand, da Borgernes Belsærd i et meget stort Omfang var henlagt til det administrative Skjøn, men at Grundloven og alle Love efter Grundloven i en meget betydelig Grad have formindsket disse Sager, og jeg har sagt, at i de, der endnu staae tilbage, navnlig i Udskyningsager og Sager vedkommende Næringsfriheden, skal Ingen villigere end jeg søge at afløse Bevillingssvæsenet med faste Lovregler, saa at der ikke længer bliver Tale om Erklæringer; thi naar der er Lovregler har Vedkommende en positiv Ret, saasnart han har tilveiebragt visse Beviisligheder og opfyldt visse Betingelser, til at gjøre sin Ret gjældende. Det Værdifulde i Opinionen er altsaa det, at den har en Modbydelighed for disse Erklæringer og Bevillinger, hvor de ikke høre hjemme. Den anden Bemærkning, jeg skal gjøre, er med Hensyn til det af en anden æret Landstingsmand omtalte Forhold mellem Sengesløse Sogneforstanderskab og Cancelliet. Jeg tillod mig sidst at gjøre opmærksom paa, at der var en Cancelliskole mellem den juridiske Embedsstand, som ganske vist, skjøndt jeg troer, at den i Reglen var samvittighedsfuld og retsfærdig, bevirkede et Forhold og en Holdning ligeover for de enkelte Individier, som kun lidet stemmer med Grundlovens Aand og med det, jeg ønsker gjort gjældende, og som ogsaa daglig mere og mere gjøres gjældende. Det er altsaa de to Veie, ad hvilke vi skulle afhjælpe det Berettigede i Opinionen: at henwise, hvad vi kunne, til Love, og at skaffe Embedsmænd, der have ligesaavel Befolkningens som Regeringens Tillid. Det er den rette Maade, hvorpaa man viser sin Respect for Opinionen, at man søger dens sande Grund, skjelner det Begrundede i den fra det, der er Fordom og blotte løse, lyriske Formening, og afhjæl-

per det paa bedste Maade. Medens der derfor er visse Ting, som efter deres Natur have hørt og maae høre og i alle civiliserede Stater høre til den administrative Afgjørelse, saa skal Lovgivningen paa den anden Side bemægtige sig og kraftigt og friskindt ordne, hvad der er Lovgivningens Sag; men den skal respectere Administrationen paa dennes Enemærker, ellers vil den ikke blot gjøre Skade, men ogsaa ligefrem trække det korteste Strå, thi Administrationen vil kunne hjælpe sig alligevel. Naar der er tale om Regeringens Forhold til denne Sag, skal jeg gjøre opmærksom paa den store Forskel, naar der foreligger et ordentlig formuleret Forslag, som blot behøver begge Thingenes Samtykke for at bringes til Udøvelse, og naar der foreligger et Forslag, der kun udtaler en almindelig Grundsatning og fordrer, at Regeringen skal give de specielle Bestemmelser, uden hvilke Loven ikke kan udføres, og Enhver maa dog sige sig selv, at denne Lov ikke kan komme til Udøvelse uden et Regulativ, som er den egentlige Lov, og som bestemmer, hvilke Garantier der skal have for, at Acterne s. Ex. ikke forkomme osv., hvorledes den Erklærendes Retstillig skal være, — og der er ikke Tale om Embedsmænds Erklæringer alene; men det har en meget afgjørende Indflydelse netop paa Sogneforstanderskaber og Borgerrepræsentantskaber, — hvilket Retforhold de altsaa nyde i Opfyldelsen af deres Pligt. Det er disse Spørgsmaal, uden hvis Afgjørelse Loven kun er et tomt Mundsveir, og den fordrer man af Regeringen, og naar Regeringen siger, at den ikke kan modtage en Bemyndigelse dertil, saa er det ganske ligefrem, naar det siges iforveien, at en saadan Lov, — der maaskee ellers uden videre vilde kunne udgives, — ikke vil blive til Lov. Naar en æret Landstingsmand har taget Anledning til at fortælle om sine egne Forhold, saa har jeg i min Tid lidt altfor meget af for stor Aabenhed, til at jeg ikke i den Henseende skulde slutte mig til ham.

Drejer: Jeg skal blot endnu tillade mig et Par, saavidt muligt, korte Bemærkninger, forinden Sagen sluttes. Naar den ærede an-